

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»

на тему: «Аналіз цінних паперів в портфельному інвестуванні»

Виконавець:

студент ФФБС

Іванов Ілля Олегович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Арутюнян Світлана Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогоднішній день, розвиток світового фондового ринку знаходиться на такому етапі, що кожен має доступ до нього, не залежно від місця проживання та правосуб'єктності. Американський фондовий ринок, як найбільший за капіталізацією та найліквідніший ринок, в останні 5 років демонстрував середньорічну дохідність у майже 12%. Така норма дохідності є значно більша ніж банківський депозит та дохідність державних облігацій, тому домогосподарства та суб'єкти господарювання все більше звертають увагу на інвестиції у акції американського ринку. В такому випадку у інвесторів постає питання щодо того, як сформувати ефективний портфель цінних паперів. Отже застосування описаних у роботі методів, інструментів та алгоритмів стає в нагоді інвесторам, тому тема роботи є актуальною.

Мета даної кваліфікаційної роботи: побудова алгоритму та безпосереднє формування ефективного портфелю цінних паперів, розробка практичних рекомендацій щодо підвищення дохідності та зменшення ризику утвореного портфелю цінних паперів.

Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання:

- обґрунтування оптимальної стратегії портфельного інвестування;
- визначення методів технічного та фундаментального аналізу, що можуть бути застосовані при аналізі цінних паперів та прогнозуванні їх вартості;
- розробка алгоритму, що складається з послідовних дій, виконуючи які інвестор здатний сформувати ефективний портфель цінних паперів;
- аналіз поточної ринкової ситуації за допомогою практичного використання зазначених інструментів та методів та формування ефективного портфелю цінних паперів;
- моделювання утвореного портфелю та проведення аналізу його показників у порівнянні з ринком;
- формування можливих шляхів щодо підвищення ефективності портфелю цінних паперів.

Об’єкт дослідження: процес послідовного формування та удосконалення ефективного портфелю цінних паперів.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні засади розробки методів та формування ефективного портфелю цінних паперів та його подальшого удосконалення.

Методи дослідження: загальнонаукові методи емпіричного та теоретичного дослідження, зокрема: аналізу і синтезу – для деталізації предмета дослідження та вивчення його функціональних і структурних складових; узагальнення – для обґрунтування необхідності застосування нових наукових понять і підходів до визначення сутності портфеля фінансових інвестицій; прикладного дослідження та системного аналізу – для характеристики діяльності фондового ринку та вивчення процесів та механізмів портфельного інвестування; методи статистичного аналізу та економіко-математичного моделювання за допомогою ресурсу Portfoliovisualiser, побудова графіків ціни індексів та акцій за допомогою ресурсів Stockcharts та Tradingview, визначення основних фундаментальних показників емітентів за допомогою ресурсу Gurufocus.

Інформаційна база дослідження: наукові праці, лекції, підручники та аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, таких як Кубліков В.К., Арутюнян С.С., Гончаренко О.М., Шкварчук Л.О., Ковальов В.В., Севумян Е.Н., Івасенко А.Г., Брейлі Р., Майерс С., Швагер Д., Елдер А., Гафайті О., Швальбе А., Шарп У. та інших; світові фінансові аналітичні інтернет-ресурси.

Публікації за темою дослідження: Іванов І.О. «Сучасні біхевіористичні підходи в контексті набуття майстерності в трейдингу та управлінні портфелем цінних паперів» / Зб. Матеріалів II Всеукр. науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених [Електронний ресурс]. – К.: КНЕУ, 2018. – с. 382.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменування) та двох додатків. Загальний обсяг роботи становить 79 сторінок. Основний зміст викладено на 66 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 30 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ»** визначено поняття інвестиційний портфель та розкрито його сутність, окреслені класифікації та стратегії портфельного інвестування, обрано та обґрунтовано стратегію, за якою буде формуватися ефективний портфель цінних паперів, визначено методи технічного та фундаментального аналізу, які будуть застосовані при прогнозуванні ціни акцій, обґрунтовано вибір американського фондового ринку, розроблено пошаговий алгоритм до формування ефективного портфелю цінних паперів.

У другому розділі **«ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ»** було проаналізовано поточну ринкову ситуацію, обрано п'ять найбільш оптимальних для інвестицій секторів, з яких відібрано 15 акцій, що були оцінені за технічним та фундаментальним аналізом, та спрогнозовано їх вартість на кінець періоду інвестування, сформовано ефективний портфель цінних паперів, за допомогою моделювання проаналізовано основні показники портфелю, на основі чого зроблено висновки щодо ефективності портфелю цінних паперів.

У третьому розділі **«РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ»** спираючись на проведений аналіз було запропоновано ряд заходів щодо зменшення ризику та збільшення дохідності ефективного портфелю цінних паперів, що можуть бути застосовані інвестором залежно від його вподобань.

ВИСНОВКИ

У ході написання дипломної роботи було побудовано алгоритм формування ефективного портфелю цінних паперів, безпосередньо сформований такий портфель, розроблено практичні рекомендації щодо підвищення дохідності та зменшення ризику утвореного портфелю цінних паперів. Також було обґрунтовано оптимальну стратегію портфельного інвестування, визначення методів технічного та фундаментального аналізу, що були застосовані при аналізі цінних паперів та прогнозування їх вартості, проаналізовано поточну ринкову ситуацію.

У першому розділі роботи було визначено, що для формування портфелю більш доцільно використовувати так звану традиційну стратегію портфельного інвестування, оскільки вона нівелює недоліки сучасної портфельної стратегії Г. Марковіца, а також може демонструвати кращу ефективність у разі її належного застосування.

Методи технічного аналізу є ефективним інструментом для визначення моменту покупки або продажу цінних паперів, що відіграє тим більш значну роль, чим меншим є горизонт інвестування, а також загалом підвищує дохідність та зменшує ризик операції з цінним папером у порівнянні з вибором, ґрунтуючись лише на фундаментальному чи іншому методу аналізу. У той же час, фундаментальний аналіз дозволяє оцінити доцільність інвестування у ту чи іншу акцію у розрізі інвестування в конкретну компанію: він дає змогу впевнитись, що компанія є надійною та перспективною для інвестування. Таким чином, комплексний підхід із використанням технічного та фундаментального аналізів дозволяє значно підвищити шанси досягти високої дохідності портфелю незалежно від обраного горизонту інвестування.

Алгоритм формування портфелю ґрунтується на дедуктивному методі - інвестор рухається від загального до часткового: спочатку аналізується загальна економічна ситуація по ринку в цілому та по секторах, після чого обирається бажана кількість секторів, акції яких будуть включені до портфелю. Після цього інвестор розглядає акції у кожному з секторів та «відсіює» їх, використовуючи методи технічного та фундаментального аналізів, до бажаної кількості, лишаючи лише найбільш доцільні та перспективні для інвестування акції. Заключним етапом є тест портфелю на історичних даних, аби визначитись з ризиками по портфелю в цілому, які можуть бути опрацьовані у подальшому задля покращення ефективності портфеля.

У другому розділі роботи був проведений аналіз поточної ситуації на фондовому ринку США, визначено фактори що впливають на нього та обраний горизонт інвестування, також було проаналізовано 11 секторів S&P500, з яких було обрано 5 найбільш вигідних для інвестування на даний момент, а саме: Сектор базових матеріалів (XLB), Сектор комунікаційних послуг (XLC),

Сектор товарів тривалого попиту (XLY), Промисловий сектор (XLI), Технологічний сектор (XLK); визначення їх часток у портфелі. Далі згідно алгоритму формування ефективного портфелю цінних паперів було обрано 15 акцій – по 3 з вищезазначених секторів, котрі безпосередньо увійдуть до склад портфелю, а саме акції наступних компаній: General Motors, PulteGroup, Inc., Starbucks, Science Applications International Corp., Lam Research Corp., Microsoft Corp., Packaging Corp of America, Minerals Technologies Inc., Rio Tinto PLC, Facebook, Inc., The Walt Disney Co, Alphabet, Inc., FTI Consulting, Inc., Union Pacific Corp., Meritor Inc. Для кожної акції був представлений графік з подальшим прогнозом на увесь період інвестування та зазначені фундаментальні показники, що відповідають вимогам алгоритму формування ефективного портфелю цінних паперів. Був проведений порівняльний аналіз сформованого портфелю з ринком, також були проаналізовані його основні показники. Складний річний темп зростання портфелю (CAGR) дорівнює 14.75% проти 9.85% середньоринкового, у той час як максимальна зафіксована просадка портфелю дорівнює -14.17% проти -13.55% середньоринкової. Таким чином, оскільки різниця між дохідністю портфелю та ринку в цілому є більшою, ніж різниця у ризику, такий портфель можна вважати ефективним.

У третьому розділі розглянуто практичні рекомендації щодо шляхів покращення ефективності портфелю цінних паперів. Зокрема, зменшити ризик портфелю можна завдяки оптимізації часток активів, що входять у склад портфелю, за допомогою моделювання та побудови графіка граничної ефективності. В результаті, оптимізований портфель продемонстрував зменшення ризику за такими показниками: річна волатильність знизилась на 153 б.п., максимальна просадка – на 321 б.п., а коефіцієнт Бета – на 0,13. При цьому відбулося незначне збільшення дохідності портфелю. Іншим шляхом зменшення ризику є включення до портфелю світових облігацій. У разі якщо облігації складатимуть більшу частину портфелю, дохідність значно постраждає, проте ризик буде мінімальним. Більш оптимальним варіантом є включення облігацій до у портфель з меншою часткою: тоді дохідність буде близькою до ринкової, а проте ризик буде значно меншим ніж у середньому по ринку. Щодо варіантів

підвищення дохідності, одним з них, при якому в незначній мірі підвищується ризик, є ребалансування портфелю. Шляхом моделювання було визначено, що ребалансування за подією або за часом (щоквартально) підвищило дохідність портфелю. Другим варіантом підвищення дохідності є застосування маржинальної торгівлі. Хоча й це значно збільшує ризик, якщо інвестор готовий прийняти такий ризик, дохідність портфелю може в 2 чи 3 рази перевищити дохідність звичайного портфелю, за яким відсутнє застосування кредитного плеча. Загалом ж маржинальна торгівля використовується або висококваліфікованими трейдерами, або ж за їхніми консультаціями.

Використовуючи дослідження даної роботи, кожен інвестор має змогу власноруч проаналізувати поточну ринкову ситуацію, обрати оптимальний оптимальний горизонт інвестування згідно власних вподобань, відібрати акції до портфелю та спрогнозувати їх майбутню вартість, визначити ризики портфелю та оптимізувати його, отримавши в результаті ефективний портфель цінних паперів.